

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1244/2025
23.10.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Светлана Томић Јокић, председника већа, Бојане Пауновић, Дијане Јанковић, Милене Рашић и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног Перице Барбу, због продуженог кривичног дела силовање из члана 178. став 4. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Перице Барбу, адвоката Владана Стефановића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К 322/23 од 06.02.2025. године и Апелационог суда у Београду Кж1 442/25 од 08.07.2025. године, у седници већа одржаној дана 23.10.2025. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Перице Барбу, адвоката Владана Стефановића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду К 322/23 од 06.02.2025. године и Апелационог суда у Београду Кж1 442/25 од 08.07.2025. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду К 322/23 од 06.02.2025. године окривљени Перица Барбу оглашен је кривим због продуженог кривичног дела силовање из члана 178. став 4. у вези става 1. у вези члана 61. Кривичног законика и осуђен на казну затвора у трајању од 10 (десет) година, у коју му се урачунава време проведено у притвору од 01.02.2023. године, када је лишен слободе па надаље.

Истом пресудом обавезан је окривљени да надокнади трошкове кривичног поступка, о чијој ће висини бити одлучено посебним решењем.

Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 442/25 од 08.07.2025. године делимичним усвајањем жалбе јавног тужиоца ВЈТ у Београду, само у погледу имовинскоправног захтева, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду К 322/23 од 06.02.2025. године, па је законски заступник малолетне оштећене АА, ББ, на основу одредбе члана 258. став 4. ЗКП, упућена на парнични поступак ради остваривања имовинскоправног захтева, док су, жалба ВЈТ у Београду у преосталом делу, као и жалбе окривљеног Перице Барбу и његовог браниоца, одбијене као неосноване и првостепена пресуда је у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног Перице Барбу, адвокат Владан Стефановић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП и повреде одредбе члана 16. ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев и укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање пред измењеним већем.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Перице Барбу, је неоснован.

Бранилац окривљеног, у захтеву за заштиту законитости наводи да је правноснажном другостепеном пресудом на штету окривљеног учињена повреда закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, тиме што су у њеном доношењу учествовале судије који су се морали изузети. У вези са тим у захтеву се наводи, да је у доношењу пресуде Апелационог суда у Београду Кж1 442/25 од 08.07.2025. године, поред осталих, учествовао судија Растко Поповић, као председник већа и судија Данко Лаушевић, као члан већа, које судије, су раније у истом кривичном поступку, учествовали у доношењу решења о продужењу притвора према окривљеном, и то судија Данко Лаушевић, као члан већа у доношењу решења Кж2 1665/24 од 11.07.2024. године, а судија Растко Поповић, као председник већа, у доношењу истог решења, као и решења Кж2 44/25 од 08.01.2024. године, због чега су имали формирано предубеђење, које је таквог квалитета да представља околност која у датом предмету доводи у питање непристрасност ових судија, па су у конкретном случају били испуњени разлози из члана 37. ЗКП, за њихово обавезно изузеће приликом доношења побијане другостепене пресуде.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Перице Барбу, Врховни суд оцењује као неосноване.

Из списка предмета произилази да је пресуда Апелационог суда у Београду Кж1 442/25 од 08.07.2025. године, донета у већу састављеном, између осталих, од судије Растка Поповића, председника већа и Данка Лаушевића, члана већа.

Из списка предмета произилази да је решењем Апелационог суда у Београду Кж2 1665/24 од 11.07.2024. године, донетом у већу састављеном, поред осталих, од судија Растка Поповића, председника већа и Данка Лаушевића, као члана већа, одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног Перице Барбу изјављена против првостепеног решења Вишег суда у Београду К 322/23 – Кв 2445/24 од 07.06.2024. године о продужењу притвора према окривљеном.

Решењем Апелационог суда у Београду Кж2 44/25 од 08.01.2025. године, у чијем доношењу је, као председник већа, поступао судија Растко Поповић, такође је одбијена

је као неоснована жалба браниоца окривљеног Перице Барбу изјављена против првостепеног решења о продужењу притвора према окривљеном, и то решења Вишег суда у Београду К 322/23 – Кв 5138/24 од 29.11.2024. године.

Према одредбама члана 210. до 216. ЗКП, одлучивање о притвору подразумева оцену испуњености законом прописаних разлога за одређивање, продужење или укидање те мере, у које спада и оцена постојања основа сумње да је окривљени извршио кривично дело па је тако одредбом члана 211. став 1. ЗКП прописано да се притвор може одредити против лица за које постоји основана сумња да је учинило кривично дело.

Одредбом члана 2. тачка 18) ЗКП прописано је да је „основана сумња“ скуп чињеница које непосредно указују да је одређено лице учинилац кривичног дела.

Ради очувања стандарда независног и непристрасног суда и права на правично суђење, гарантованих одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, у Законику о кривичном поступку одредбом члана 37. прописани су разлози за изузеће судија.

Апсолутно битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, постоји ако је у одређеном кривичном предмету у суђењу на главном претресу учествовао судија који је морао бити изузет од вршења судијске дужности.

Одредбом члана 37. став 1. тачка 1) до 4) ЗКП предвиђене су ситуације у којима се судија или судија поротник мора обавезно изузети од вршења судијске дужности у одређеном предмету, због одређеног односа и повезаности са учесницима у поступку или због претходног поступања у истом кривичном предмету, па је тако, између осталог, у тачки 4) прописано да ће судија бити изузет од судијске дужности у одређеном предмету, ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или одлучивао о потврђивању оптужнице или учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком или је учествовао у поступку као тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца или је саслушан као сведок или као вештак ако овим закоником није другачије прописано.

Из наведених законских одредби произилази да се о апсолутно битној повреди одредаба кривичног поступка о којој је реч и на коју се бранилац окривљеног позива, може говорити само уколико се ради о учествовању у суђењу у првостепеном поступку или о одлучивању у поступку по редовном или ванредном правном средству, судије који се мора обавезно изузети из разлога прописаних у члану 37. став 1. ЗКП.

Међутим, у појединим ситуацијама, услед вишеструких процесних улога судије може се појавити сумња у непристрасност судије која је таквог квалитета да захтева његово изузеће од судијске дужности приликом доношења одлуке (пресуде) о кривизи окривљеног за извршено кривично дело, што значи да постојање наведене битне повреде одредаба кривичног поступка у сваком конкретном случају представља фактичко питање.

Када је у питању учествовање судија у доношењу одлуке о притвору, ради се о оцени тзв. функционалне непристрасности о чему постоји богата судска пракса Европског суда за људска права и Уставног суда Србије.

Супротно наводима захтева – да се код судија Растка Поповића и Данка Лаушевића који су учествовали у доношењу побијане другостепене пресуде, а претходно су одлучивали о жалбама изјављеним против решења о продужењу притвора, ради о пристрасности, која је таквог квалитета и значаја да треба искључити учешће ових судија у доношењу одлуке по жалби против првостепене пресуде у том истом предмету - по налажењу овог суда, не може се прихватити став да свако одлучивање судије о притвору према окривљеном нужно нарушава претпоставку непристрасности тог судије приликом мериторног одлучивања. То произилази из праксе Европског суда за људска права и Уставног суда Србије, која се у почетку базирала на потпуно објективној концепцији заснованој на строгој раздвојености функције гоњења, истраге и суђења, до концепције која је више субјективна, јер претпоставља анализу околности конкретног случаја у којем судија није поштовао раздвојеност наведених функција.

У предмету Драгојевић против Хрватске, представка број 68955/11, Европски суд за људска права је нашао да није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције у погледу мањка непристрасности судије у случају када је пре почетка главног претреса четири пута од стране ванпретресног већа продужен притвор окривљеном, при чему је члан тог већа у сва четири случаја био и судија који је касније као председник већа учествовао у доношењу првостепене пресуде према истом окривљеном, иако је и према Законику о казном поступку Републике Хрватске један од услова за одлучивање о притвору, постојање основане сумње о извршењу кривичног дела од стране окривљеног. У наведеној одлуци (став 114) Европски суд наводи да је савршено нормално да судија може разматрати и одбити захтев за пуштање на слободу који поднесе притворени окривљени. При томе судија мора и на темељу Конвенције и домаћег права установити постојање „основане сумње“ против окривљеног. Сама чињеница да је судија у суђењу већ доносио одлуке у предмету, укључујући одлуке везане за притвор, не може оправдати бојазни о његовој непристрасности; само посебне околности могу оправдати другачији закључак. Увек је одлучан опсег и природа предпретресних мера које је предузео судија.

Европски суд за људска права у наведеној одлуци даље истиче да питања на која судија мора одговорити при доношењу одлуке о продужењу притвора нису иста као питања која су одлучујућа за његову правноснажну пресуду. Приликом одлучивања о притвору и доношењу других одлука те врсте, судија по кратком поступку оцењује доступне податке како би утврдио постоји ли основ за сумњу против окривљеног за извршење кривичног дела; приликом доношења одлуке на крају суђења мора проценити јесу ли докази који су изнесени и о којима се расправљало пред судом довољни да би окривљеног огласио кривим. Сумња и формално проглашење кривице не могу се третирали као да су истоветни – Јасински против Пољске, представка број 30865/96, став 55.

Из свега наведеног произилази да учествовање судије у одлучивању о притвору у истом предмету, по правилу, не представља разлог за његово изузеће приликом одлучивања о кривици истог окривљеног, већ постојање предубеђења као разлога за његово изузеће зависи од тога да ли је приликом одлучивања о притвору заузео јасан

став о кривици окривљеног или не. Према томе, реч је о фактичком питању које се процењује у сваком појединачном предмету.

Увидом у решења Апелационог суда у Београду Кж2 1665/24 од 11.07.2024. године и Кж2 44/25 од 08.01.2025. године, утврђено је да се приликом одлучивања и доношења ових решења суд није бавио оценом довољности доказа нити се упуштао у питање кривице окривљених, већ само основаном сумњом у смислу члана 211. став 1. ЗКП и разлозима за притвор из члана 211. став 1. тачка 3) ЗКП, испитујући при томе постојање основане сумње у односу кривично дело које је окривљеном стављено на терет. Из навода решења, по оцени Врховног суда, произилази да у истима није заузет став о кривици окривљеног, већ је основана сумња цењена у склопу основаности одређивања притвора према окривљеном, по законском основу из члана 211. став 1. тачка 3) ЗКП, без упуштања у оцену доказа о кривици окривљеног и кривичном делу које му је стављено на терет. Постојање разлога за одређивање притвора према окривљеном, у конкретном случају, суд је разматрао и ценио у вези са обележјима кривичног дела за које се терети, не разматрајући кривицу окривљеног изван граница основане сумње да је учинио кривично дело које је предмет оптужбе.

Сходно томе, Врховни суд налази да, правноснажном другостепеном пресудом није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, како се то неосновано тврди у захтеву за заштиту законитости, браниоца окривљеног Перице Барбу.

Околности на које, указује бранилац, а које изазивају сумњу у непристрасност чланова жалбеног већа, по оцени Врховног суда, представљају повреду одредбе члана 37. став 2. ЗКП.

Поред овога, као разлог подношења захтева бранилац истиче повреду одредбе члана 16. ЗКП, док осталим наводима захтева изношењем сопствене оцене доказа која је супротна оцени доказа, чињеничним утврђенима и закључцима нижестепених судова, бранилац указује на погрешно или непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду одредбе члана 440. ЗКП.

Међутим, како повреде одредби чланова 16., 37. став 2. и 440. ЗКП, у смислу члана 485. став 4. ЗКП, не представљају разлоге због којих је дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеном и његовом браниоцу, то се Врховни суд у оцену и разматрање ових навода, није упуштао.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, на основу одредбе члана 491. став 1. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Светлана Томић Јокић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић